

Zorgverzekeraars Nederland
Directie
Dhr. W.J. Adema
Postbus 520
3700 AM Zeist

T 033 460 89 00
info@denederlandseggz.nl
www.denederlandseggz.nl

NL 56INGB 0687 211808
BTW NL 8059.20.973.B01
KvK 40483580

Uitsluitend per E-mail

Datum
17-5-2023

Ons kenmerk
00253888/2023

Contactpersoon
[REDACTED]

Onderwerp
Inventarisatie van het aanbod van cruciale ggz met continuïteitsproblemen

Geachte heer Adema, beste Wout,

Als opdracht vanuit het IZA voeren de ggz kerninstellingen een inventarisatie uit van het aanbod van cruciale ggz op regionaal-, bovenregionaal- en landelijk niveau. Dit proces loopt op dit moment volop in de regio's met de collega ggz aanbieders, zorginstellingen, patiëntvertegenwoordiging en financiers. Het is voor het eerst in de geschiedenis van de Zorgverzekeringswet dat er een landelijk overzicht wordt gemaakt van het aanbod van geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg, en welk aanbod hierin cruciaal is.

Het is belangrijk om de beschikbaarheid van (boven)regionale en landelijke noodzakelijke geachte capaciteit (expertise, volume en spreiding) voor cruciale ggz te borgen (IZA, pagina 61), zodat:

- patiënten met een complexe zorgvraag kunnen blijven rekenen op goede en passende zorg;
- op regionaal niveau voldoende cruciaal klinisch en ambulant aanbod beschikbaar is;
- op landelijk niveau de hoog specialistische zorg voldoende beschikbaar is, doelmatig georganiseerd wordt en voldoende verspreid is over het land;
- kennis en kunde voor behandeling van dergelijke aandoeningen behouden blijft en breed beschikbaar is (ook voor professionals van andere instellingen).

De eerste stap van deze inventarisatie is het in beeld brengen van het cruciale ggz aanbod in de zorgkantoorregio met continuïteitsproblemen op de korte termijn (2023-2024). De focus van de inventarisatie ligt nu op het aanbod in de Zorgverzekeringswet. In de regio's is er door de kerninstellingen, veelal in overleg met de marktleider zorgverzekeraar, contact gezocht met de ggz aanbieders in die regio. Ze zijn, binnen de grenzen van de Mededingingswet, het gesprek aangegaan over de cruciale ggz en hebben een eerste overzicht gemaakt van risico's op continuïteitsproblemen. De regio's zijn gefaciliteerd met een overzicht van Psychiatrische Universitaire Klinieken en een overzicht van TOPGGz-afdelingen. De zorgverzekeraars kunnen voor de eigen regio's de volledige inventarisatie van cruciale ggz met continuïteitsproblemen voor 2023-2024 opvragen bij de kerninstelling.

brancheorganisatie voor geestelijke gezondheids- en verslavingszorg

Algemeen beeld

De punten die in het IZA algemeen worden genoemd, blijken expliciet in vrijwel alle zorgkantoorregio's. Dit is een bevestiging vanuit de praktijk op de gestelde IZA prioriteiten. Uit de inventarisaties blijkt dat in alle zorgkantoorregio's risico's op discontinuïteit in het cruciale ggz aanbod zijn op de korte termijn (2023-2024). Belangrijke oorzaken zijn de knelpunten op de arbeidsmarkt én de versnippering in de financiering. Daarnaast zien we knelpunten in de contractering in de keten van wonen-ondersteunen-begeleiden-behandelen. Meest genoemde oorzaak voor risico's op discontinuïteit zijn de lage ZPM-tarieven en de door zorgverzekeraars gehanteerde afslagen op de NZa-tarieven. Wel zien we in alle regio's dat de aanbieders alles op alles zetten om juist de cruciale functies (zoals bijvoorbeeld de HIC, de beveiligde bedden, de 24-uurs crisisdienst en de TOPGGz afdelingen) in de lucht te houden, soms tegen hoge (PNIL) kosten of ten koste van ander ggz-aanbod, met het risico op verder oplopende wachttijden. Om dit ook in 2024 vol te kunnen houden zal met verzekeraars een passend proces van contractering en tarifiering moeten worden doorlopen.

De continuïteitsrisico's zijn door de regio's verbijzonderd langs een aantal hoofdlijnen:

- 1) toename van de vraag (zowel in aantal mensen, als in zwaarte van de vraag);
- 2) personeelstekorten (met name op regie-behandelaren);
- 3) hoog ziekteverzuim waardoor capaciteitsproblemen groter worden (8,28%: bron Vernet);
- 4) fragmentatie van het zorgaanbod en onvoldoende uitstroombmogelijkheden;
- 5) budgettaire kaders / omzetplafonds.

Specifieker beeld van de regio's met continuïteitsproblemen op de korte termijn (2023-2024)

Het is in alle regio's spannend of continuïteit geboden kan blijven worden, zeker tijdens de zomermaanden, waarin gedeeltelijke sluitingen al aan de orde zijn. In sommige regio's is de arbeidsmarktkrapte nog groter dan in andere regio's. Om die reden is het van belang dat zorgverzekeraars zich verdiepen in de regionale cruciale ggz. Er komen geen sluitingsplannen op korte termijn uit de inventarisatie naar voren. Maar wél een beeld van grote krapte en het niet op alle momenten en met alle benodigde capaciteit kunnen garanderen van cruciale zorg. De expertise (van bijvoorbeeld TOPGGz-afdelingen of in de langdurige ggz) is in vele jaren opgebouwd; wanneer er voor deze afdelingen continuïteitsproblemen zijn is er naast een ernstig nadelig effect voor patiënten in de keten op korte termijn ook een enorm verlies op lange termijn omdat kennis en expertise niet ad hoc weer op te bouwen is.

We willen veilige omgevingen voor de cliënten bieden én veilige werkomgevingen voor onze medewerkers blijven creëren. Uit de inventarisatie blijkt dat dit alles onder grote druk staat. We willen samen aan de slag om deze knelpunten het hoofd te bieden omdat we anders niet kunnen garanderen dat in 2024-2025 alle cruciale functies overeind blijven.

Samenvattend

Mensen met complexe zorgvragen moeten ook de komende jaren kunnen rekenen op kwalitatief goede en toegankelijke zorg, zo staat in het IZA. Uit de eerste inventarisatie in ons land blijkt dat dit een zeer noodzakelijke oproep is. De situatie is juist op die voorzieningen zorgelijk, en staat onder zware druk. Uit de inventarisatie wordt duidelijk dat de betrokken organisaties alles op alles zetten om de zorg voor de meest kwetsbare mensen in ons land te blijven leveren. Het is noodzakelijk dat de financiers via de contractering daaraan bijdragen en cruciale ggz gelijkgericht inkopen.

Vervolg

De start van de inventarisatie van de cruciale ggz is gemaakt. De uitkomsten daarvan vormen input voor de regiobeelden én de regioplannen. Het borgen van het cruciale ggz aanbod vraagt om goede en langdurige afspraken met elkaar in de regio's en landelijk. Zo kunnen aanbieders en financiers zich samen verantwoordelijk weten voor voldoende mensen om de zorg te kunnen uitvoeren,

de Nederlandse ggz

voldoende aanbod aan cruciale zorg om de vraag aan te kunnen, voldoende expertise om (hoog)complexe zorgvragen met passende zorg te kunnen bedienen en voldoende contractuele afspraken en samenwerkingen om dit vanuit een gezonde bedrijfsvoering te kunnen ondersteunen.

Half juni 2023 volgt de totale inventarisatie van de cruciale ggz waarbij de focus eerst ligt op de Zvw zorg. We houden daar op 6 juli een eerste landelijke duidingsbijeenkomst over met aanbieders, MIND, beroepsverenigingen, financiers en VWS. Daarna leggen we ook de dwarsverbanden over de regio's heen. We maken dan een beeld (landkaart) van het ggz aanbod en de 'witte vlekken' (wat ontbreekt in het ggz aanbod en in welke regio's speelt dit).

We vragen Zorgverzekeraars Nederland de brief met haar leden te delen en de leden op te roepen:

1. Kennis te nemen van de inventarisatie van cruciale ggz met continuïteitsproblemen voor 2023-2024 in de betrokken regio's
2. De afspraken uit het IZA over cruciale zorg (p. 61, zie hiervoor) als uitgangspunt te nemen voor de contractering.
3. De inventarisatie te betrekken bij de uitwerking van de regiobeelden en de totstandkoming van de regioplannen.
4. Alle knelpunten uit de inventarisatie, waaronder de personele bezetting, onderdeel te laten zijn van de inkoopgesprekken.
5. De zorg gelijkgericht in te kopen.
6. Meer integraal te kijken naar de zorg in een regio. En niet alleen naar de zorg in de Zvw maar ook naar de samenhang met de andere financieringsstromen en eventuele knelpunten daar.

Graag lichten we de inventarisatie op 24 mei in uw vergadering nader toe en gaan we met u in gesprek over de contractering van de cruciale ggz in 2024. Daarin nemen wij ook graag het standpunt van de NZa over de inkoop van cruciale ggz mee¹.

Met vriendelijke groet, mede namens de kerninstellingen van de Nederlandse ggz

Met vriendelijke groet,

Jeroen Pepers
Directeur

¹ https://www.zorgvisie.nl/nza-koop-cruciale-ggz-niet-in-via-concurrentie/?utm_medium=email&utm_source=20230222+zorgvisie+nieuwsbrief-dagelijks&utm_campaign=NB_Zorgvisie&tid=TIDP1861041X11E0701FAF5A4B149D28739C8C01F61CYI4